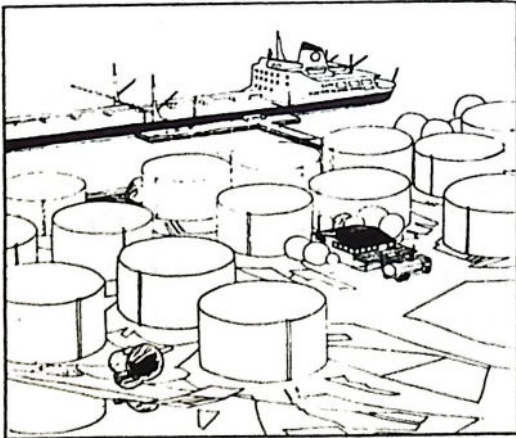
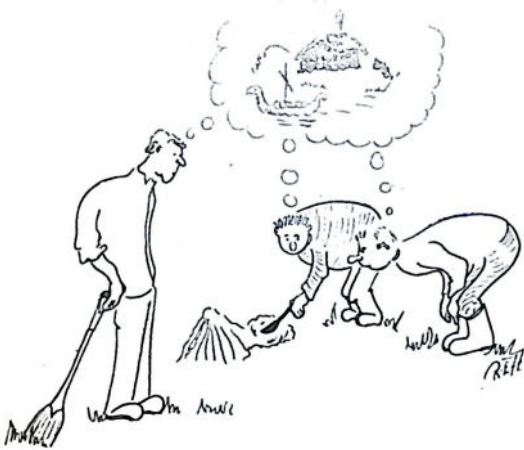

W natur vest

2 - 1977

TUR 15/6

Vi innbyr til tur til
VINDENES på SOTRA.
Stedet er som kjent pekt ut som det sannsynlige for ilandføring av oljen fra Statfjordfeltet. Det plasserer seg dermed i fokus for natur- og miljøverninteresserte på våre kanter. For tiden pågår det arkeologiske undersøkelser der ute. VNV har derfor sikret seg bistand fra fagfolk som driver undersøkelsene, og som vil være tilstede på turen for å kunne orientere oss. Det blir enten professor Anders Hagen eller faglig leder av undersøkelsene, konservator Anne Ågotnes. Det vil også være med fagfolk fra andre områder av interesse. Medlemmer av VNV med familie er velkomne. Vi reiser med buss fra Torgallmenningen v TTK-kiosken onsdag 15. juni kl. 18.00. Vi regner med å være tilbake i byen ca. kl. 22.00. Turen hver vei er beregnet til ca. 3 kvarter. Bindende påmelding til fru Wenche Holm, telefon 211295, senest lørdag 11. juni kl. 18.00, eller til VNVs kontor tirsdag og torsdag kl. 11.30 til 14.30, telefon 218364, senest tirsdag 14. juni. før kl. 14.30. Turen koster kr. 20.- for voksne og " 10.- for barn.

VESTLANDSKE NATURVERNFORENING

RENOVASJONSSKIP — EN LØSNING PÅ KYSTKOMMUNENES RENOVASJONS-PROBLEMER

Ved Norges Tekniske Høyskole i Trondheim har Avdeling for Damp- og mekanikk under prosjektering et renovasjonsskip. Dette er et skip som tar sikte på å samle inn, behandle, resirkulære og deponere husholdning og industriavfall fra kystdistrikter. Skipet burde derfor kunne være en ideell løsning på mange Vestlandskommuners problemer med å bli kvitt alle former for avfall.

Forbrenningsreaktor.

Systemet er basert på at et eller flere skip etter en oppsatt seilingsrute foretar innsamling av avfall fra nærmere bestemte oppsamlingsplasser. Ombord finnes en spesielt konstruert forbrenningsreaktor som er utviklet ved Avdeling for Damp- og mekanikk. Reaktoren har allerede i 2 år vært utprøvet ved Jotunbrikker i Sandefjord, der industrielt problemavfall (f.eks.

chlorerte hydrokarboner) er blitt nær 100% destruert. Reaktoren ombord vil ta seg av alle former for avfall som ikke kan resirkuleres. Resirkulerbart avfall (papir, kloakkslam, organisk avfall m.v.) blir utskilt på forhånd enten ombord, eller som prøveordning av de enkelte husstander i et forsøksområde.

Skipet er med andre ord et avansert avfallsbehandlingssystem der gjenvinning av avfall prioriteres før avfallsrester blir destruert. Gjenvunnet avfall og forbrenningsrester vil bli levert til spesielle oppsamlings- eller viderebehandlingssteder langs skipets seilingsrute.

Lansering av prosjektet.

Prosjektet lanseres i år i Møre og Romsdal. Det holdes i mai et møte i Molde med alle de impliserte kystkommuner. På Møreremessen i Kristiansund 5. til 13. juni vil prosjektet med modell av skipet bli fremvist for

offentligheten i en egen stand. Staten har hittil ikke støttet prosjektet økonomisk, men ser positivt på at man forsøker å starte opp i en region slik det nå er tenkt. Interesse for prosjektet har det også vært fra kystkommuner i Nordland og Nord-Hordland/Ytre Sogn, men her må en gjennomføring i praksis foreløpig utsås.

Øket oljevernberedskap.

Ett skip kan i løpet av 5 ukedager ved en daglig seilingstid på ca. 6 timer betjene en kyststrekning på 600 km. Dette vil si at skipet har god kapasitet til også å påta seg andre oppdrag underveis. I oljevernarbeidet vil skipet kunne være et vesentlig tilskudd. Oppsamlet oljesøl kan separeres og forbrennes ombord, svovel og andre avfallsstoffer kan utskilles. I den daglige seilingsrute vil også bilvrak kunne oppsamles og bringes til et sentralt opphugningsanlegg.

Miljøbåten blir på 600 tonn, etter planene som er utarbeidet. Åtte mann arbeider ombord, og de kan greie å ta unna fra 100.000 mennesker, d.v.s. kysten Møre-Romsdal.

En ny båt fullt utrustet koster 16 mill. kroner. En ombygget bilferje blir enda bimelegere. Driftskostnadene kommer på 150 pr. tonn avfall. Og det er ikke mer enn vanlig buss kost for henting og frakt pluss omarbeiding.. på land.

Nøe for Bergen?

Det aktuelle prosjektet virker ved første øyekast svært interessant for vårt distrikt, og de kommunale myndigheter - også i Bergen - bør følge den videre utvikling i prosjektet med stor interesse.

Eyvind Alnås

Hva mener politikerne om naturvernernes hjertesaker?

Det står ikke til å nekte at de idéene og sakene mange av oss kjemper for har små sjanser til å nå frem til realiteter hvis vi ikke i siste instans kan regne med politiske avgjørelser til støtte for vårt syn. Dette er ikke noe særegent for oss naturvernere. Hele samfunnsmekanikken i det demokrati vi lever i er basert på at det enkelte menneskes og de ulike gruppers ønsker til syvende og sist skal kanaliseres til hva politikerne kan formå i kommunestyre, fylkesting og ikke minst i vår nasjonalforsamling. Det er imidlertid bare de færreste av oss som står tilsluttet et politisk parti, enn si har politisk innflytelse innen sitt parti til i første rekke å påvirke utformingen av partiets program.

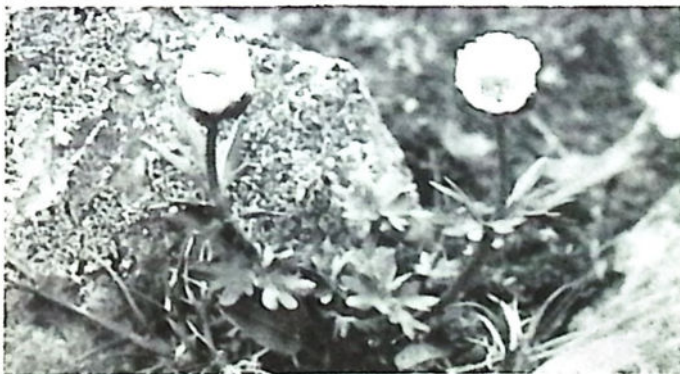
Man kan så spørre seg om nærmedemokratiet overhodet fungerer her i landet, eller hva som kan gjøres for at det skal fungere?. Dessverre er det ikke tilstrekkelig å legge sin stemmesedel i urnen på valgdagen. Mange av de politiske partiers programmer er for det første så rundt og omtrentlig utformet, at de i praksis kan vise store slingringsmon. For det annet vet vi jo at det foran et valg er tendenser hos alle politiske partier til å love gull og grønne skoger, og så sitter den enkelte velger der da skuffet etter valget når valgløftene skal innfries.

Et aktuelt eksempel er de hundretusen av folketrygdete hvis soleklare rett til bedre vilkår dessverre kommer langt ned på partienes prioritetslister. Årsaken er åpenbar. De trygdete har ikke klart å samle seg til en pressgruppe, og så er re-

sultatet blitt deretter. Dette eksemplet skulle med all ønskelig tydelighet vise nødvendigheten av at det må en samlet innsats til overfor politikerne for at de skal forstå hva vei vinden blåser - og ta konsekvensen av.

Holder disse betraktninger vann, er det vel ikke så underlig at grupper som mener seg å representere almene samfunnsyn tar legale midler i bruk for å kartlegge oppfatningene til de politikere som er nominert til Stortinget. Et slikt middel har VNV til hensikt å ta i bruk ved å be de nominerte i vår krets (Hordaland og Sogn og Fjordane) om å gjøre rede for sine syn på de idéer og saker vi kjemper for - og som vi vel å merke ikke mener er representative for noe særsyn, men derimot av vid samfunnsmessig betydning.

På denne bakgrunn vil VNV sammen med andre foreninger invitere partiens kandidater til Stortinget fra vårt fylke til et debattmøte 29. august. Det vi blandt annet ønsker svar på er vassdrag, som Gaularvassdraget og vassdragene i Jotunheimen/Breheimen. Vi vil høre representantenes syn på vekst i energiforbruket og energiskonomisering, samt spørsmålet om etablering av ny kraftkrevende industri. Videre vil vi ta opp til diskusjon spørsmål av mer lokal karakter, som motorveibygging i Bergen og fremtiden for bymiljøet. Vi mener disse spørsmål er blandt de aller vesentligste i politikken i dag, og at befolkningen derfor har rett til å få vite hvorledes de enkelte kandidater stiller seg til dem.

Økende surhet i Vossevassdraget

Av Frode Bekkestad

Vossevassdraget er en mektig naturressurs som preger landskapet og miljøet i bygda. Som lakseelv teller Vosso blandt de 15 beste av 220 registrerte lakse- og sjøaurelver. Det har vært drevet omfattende kulturarbeid de siste 25-30 år. Det er blitt hevdet at for videre fiskerøkt trengs det mer viten om vassdraget på det tekniske, limnologiske og biologiske område. Et slikt arbeid er igang av Universitetet i Oslo (Zoofysiologisk institutt) i samarbeid med Voss e.verk. Dessverre har problemene omkring sur nedbør og forsurening av Vossevassdraget vært viet liten oppmerksomhet. De data som finnes om forsureningssituasjonen er fragmentariske og vanskelig tilgjengelig for interesserte. Som den rike lakse- og ørretelv Vossevassdraget representerer, fant en gruppe på ca. 30 av lokalbefolkningen på Voss det nødvendig å na kontinuerlige pH-målinger i Vossevassdraget. Undertegnede står for ledelse av prosjektet samt bearbeiding og rapportering av data. Det er inngått samarbeid med Konsulenten for ferskvannsfiske i Vest-Norge og Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk, avd. fiskeforskning, Ås. Voss kommune har gitt en beskjeden støtte til prosjektet. Hovedhensikten med prosjektet på Voss er å studere belastningen av sur nedbør i området og variasjoner i Vossevassdragets pH. Det er utarbeidet en rapport: "pH-variasjoner i Vossevassdraget under snøsmelting våren 1976".

Sterk syre.

I tidsrommet april - juli 1976 varierte nedbørens pH-verdi i døgnprøver fra pH= 3,8 til pH= 7.0. Ekstremverdien pH= 3,8 ble målt i nedbørprøver med små nedbørmengder. Under vanlige atmosfærekjemiske forhold vil vann i likevekt med atmosfærens innhold av CO₂ ha en pH-verdi på ca. 5,6. Prøver fra Voss viser at under ekstreme forhold kan syrekonsentrasjonen i nedbøren være opptil 100 ganger høyere enn den naturlige likevekt med CO₂ skulle tilsi.

I den aktuelle periode var pH mindre enn 5 i ca. 85% av nedbørprøvene på Lindåsprosjektets nedbørkjemiske stasjon på Fonnes i Nord Hordland, mens de tilsvarende tall for stasjoner på Voss var 40-45%. Dette viser at en forholdsvis stor del av nedbørprøvene fra Vosseområdet hadde et overskudd av sterk syre. Mesteparten av dette syreoverskudd kan sannsynligvis tilskrives svovel og salpetersyre fra sivilisatorisk virksomhet. Det er beregnet midlere syrekonsentrasjon i nedbør på Voss. Dette er satt i relasjon til luftmassenes transportretninger over Vestlandet i perioden april - juli 1976. Den sektorvise midlere syrekonsentrasjon viser at nedbøren fra sørvest i gjennomsnitt har høyt innhold av hydrogenioner som vil si lav pH. Nedbør fra sektor vest til nordvest til nord har tildels et markert lavere innhold av hydrogenioner.

forts. neste side.

FOLKEAKSJONEN fremtiden i våre hender, startet av Erik Dammann, har nå om lag 16000 medlemmer og egne søstereorganisasjoner i Sverige og Danmark. Folkeaksjonen har fått vektige innvendinger mot å endre navnet, og mener nå at den bare bør motifiseres (framtida).

Fra deres siste gratisnummer av "Ny Livsstil" har vi sakset følgende.

Vi rasjonaliseres bort.

Med Aftenposten (leder 8/3-77) konstaterer vi at "På grunn av den teknologiske utvikling er arbeid i ferd med å bli mangelvare... På lengre sikt vil det være en klar risiko for at bare de sterke og høyeffektive får lov til å arbeide, mens en voksende del av befolkningen henvises til å leve på pensjon fra det offentlige" Vi som har et sosialvesen som fanger oss opp, kan til nød tåle å bli satt på porten. - Verre er det å være inder eller innbygger i slummen i Lima.

Snevre lønnsomhetsvurderinger.

Vi konstaterer at innenfor vår økonomi lønner det seg å gjøre store investeringer i maskiner framfor å bruke tilgjengelig arbeidskraft. Feilen er kanskje at ekspert- og stordriftsteknologien likevel ikke koster nok - den som tar i bruk slikt teknologi betaler ikke hva det burde koste å skape arbeidsløshet, øke forurensningen og forbruket av ressurser, eller de nervøse lidelsene i rasjonaliseringens kjølevann. Disse utgiftspostene hører ikke til bedriftsøkonomien, og veltes over på Staten som må gjøre uttellingene til "reparasjoner" eller over på menneskene som for eks. må tåle arbeidsløshet eller ødelagt helse.

Utviklingen har de siste årene gått så fort at flere og flere av oss mister oversikten over hva som skjer.

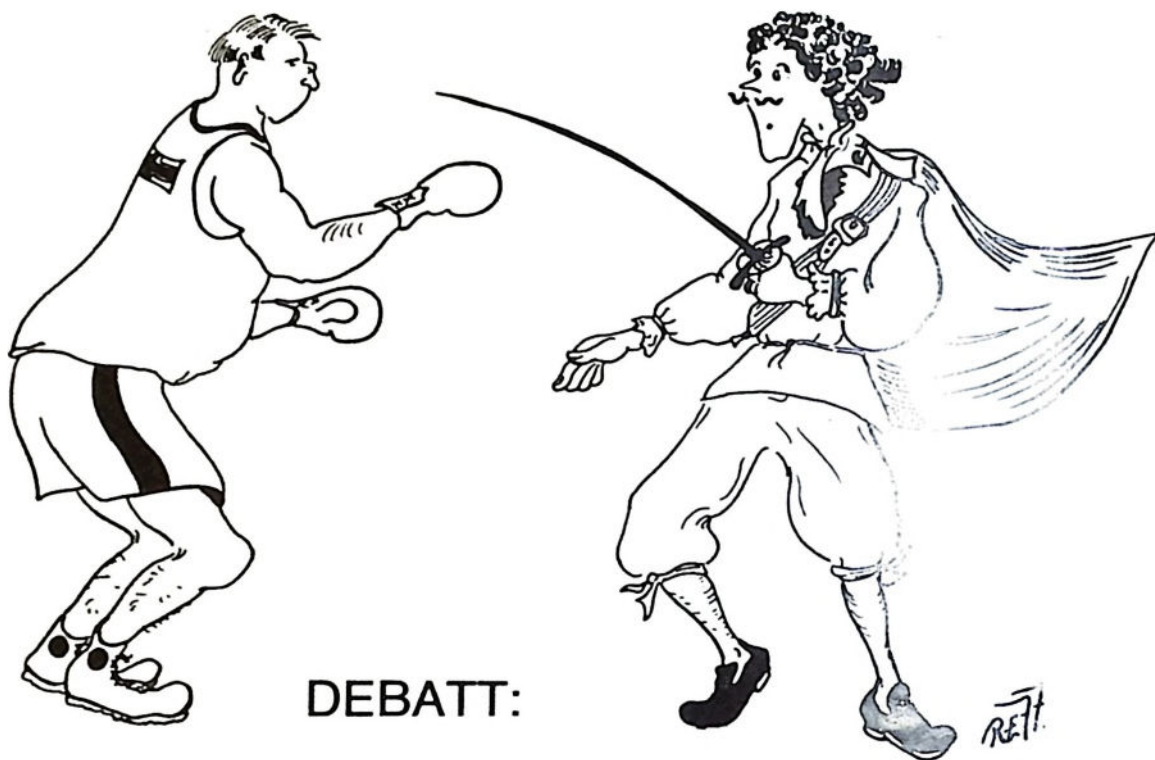
Før var maskiner midler som ble tilpasset menneskenes mål: - et menneskelig samfunn.

Nå er menneskene midler som blir tilpasset maskinenes mål: - et teknisk samfunn.

Målet med folketeknologien er å gjenvinne oversikten og kontrollen med våre tekniske hjelpemidler.

Er en interessert i å lese mer om utviklingen av et mer menneskevennlig samfunn anbefales "Smått er godt" av E.F. Schumacher foruten grunnboka "Ny Livsstil" og hva så" av Erik Dammann.

Er IEA en miljøvernsak?

Styret i VNV har vist en svært kjølig holdning til motstandsarbeidet mot IEA. Å komme med utflukter som at "siden NNV sentralt har tatt standpunkt, er det ikke nødvendig at vi også gjør det," ((forrige nr) viser bare VNVs passivitet og forsøk på å bortforklare og neddysse saken.

Cornelius Schilbred hevder i et intervju i Bergens Tidende den 12/3 d.å. at "spørsmålet om internasjonalt energisamarbeid og om norsk medvirkning i Det internasjonale energibyrå, er en sak der det går et skille i syn mellom de politiske partiene. Når dette er tilfelle, bør de som er opptatt av IEA-saken arbeide for sine syn gjennom de politiske partier. Natur-

vernet bør holdes utenfor!
(Mine understrekinger)

Schilbred vil altså avgrense naturvernarbeidet til å gjelde saker der alle politiske partier er enige! Jeg kan vanskelig se at det er mulig å begrense vår forenings virkefelt så sterkt. Det vil i alle saker være uoverensstemmelser partiene imellom, også saker som gjelder natur- og miljøvern. Vi kan umulig avgrense vårt arbeid til å gjelde saker der alle partiene er enige. Vi må ta våre standpunkter ut fra hva som best fremmer naturvernet, uavhengig av hva de forskjellige partier mener.

Hvis vi ser litt på IEA, er det en rekke ting som gjør at vi bør motarbeide dette byrået, sett kun fra miljøvernssynspunkt;

-Assosiert eller fullt medlemskap i IEA forplikter Norge til å øke energiproduksjonen. Klart i strid med NNVs målsetting.

-Som medlem i IEA blir Norge utsatt for press til å øke utvinningstakten i Nordsjøen. Dette vil utvilsomt øke faren for oljeforurensninger.

-IEAs program bør sikte på å fjernes juridiske og politiske hindringer for økt energiproduksjon i deltagerlandene.

-IEA vil arbeide for at flere atomkraftverk skal bygges i deltagerlandene.

Ut fra disse punktene er det klart at IEAs program strider mot våre tanker om vern av naturressurser og nasjonal styring av energ utviklingen. Vi har derfor i Vestlandske Naturvernforening plikt til å si klart nei til norsk IEA-medlemskap.

Torstein Hole.

IEA og miljøvernet.

Svar fra Cornelius
M. Schilbred.

Slik jeg har oppfattet Norges assosierte medlemskap i IEA og byråets formål, forholder det seg slik:

1. Norge bestemmer selv sin energipolitikk og tempoet i oljeutvinningen i Nordsjøen. Denne politikken fastlegges ut fra generelle ressurs hensyn og ut fra hva som er tjenlig for det norske samfunn.
2. IEA arbeider for internasjonalt samarbeid på energisektoren, med vekt på energioekonomisering og forskning på nye energibærere. Herunder kommer atomkraft som en av mange

muligheter. sammen med f.eks. solenergi. bølgekraft, vindkraft og kraft fra jordvarme.

3. I det foreliggende langtidsprogram for 1978-81 (s.18) står det: "Regjeringen vil ikke starte planlegging eller utbygging av kjernekraftverk i programperioden".

Det er riktig at styret i Vestlandske Naturvernforening har stilt seg avvisende til de initiativ som er tatt for å få foreningen til å komme med uttalelser mot norsk assosiert medlemskap i IEA. De to gangene IEA-saken har vært behandlet, er den blitt avvist med 3 mot 2 stemmer, av forskjellige styreter.

Ved Norges Naturvernforbunds behandling av IEA-saken på representantskapsmøtet i juni 1976 var formannen og viseformannen i VNV blant det klare mindretall som gikk imot at Naturvernforbundet skulle uttale seg om IEA.

Etter mitt syn er IEA-saken egnet til å splitte kreftene i naturvernarbeidet. Jeg har inntrykk av at de som motarbeider IEA tror at Norge avstår selvbestemmelse i energispørsmål. Med de forbehold som er tatt i Norges assosieringsavtale, må dette være galt.

IEA er ment å være et virkemiddel for fremtidsrettet internasjonalt samarbeid. Her bør Norge være med. Særlig er det viktig å vise positiv samarbeidsvilje i en periode der vi står i en gunstig energisituasjon sammenliknet med mange andre land. Dette vil gi oss rett til å nyttiggjøre oss de resultatene som sannsynligvis vil komme fra IEA. Oljealderen varer ikke evig, og det er fornuftig å planlegge for tiden etter oljen.

ANMELDELSER

ALLSIDIG, LETTLEST HEFTE OM HARDANGERVIDDA.

Hardangervidda - En framstilling om hvordan et høg fjellsområde er blitt til, og hvordan planter, dyr og mennesker har utnyttet de mulighetene som naturen gir.

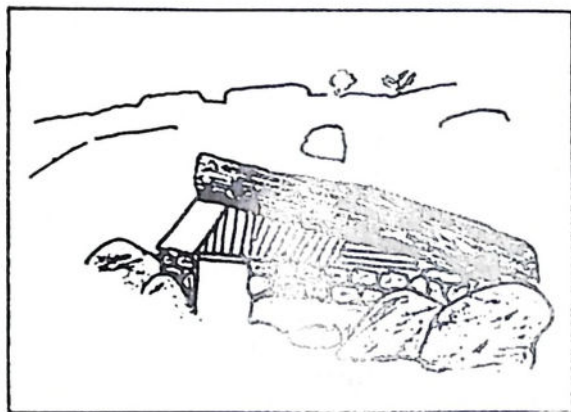
Dette står på tittelbladet i et hefte til undervisning og selvstudium utgitt ved den pedagogiske høgskolen (Lærerskolen) i Bergen.

Forfatterne, som er deltakere på et videreutdanningskurs for lærere i samfunnsfag, har i løpet av det loosiders heftet klart å gi en solid beskrivelse av alle disse sidene ved Hardangervidda.

Heftet starter med å fortelle hvordan berggrunnen på Hardangervidda er blitt til, med grunnfjell, kambrosilursk skifer og overskjøvne bergarter. Vi får vite hvordan landhevninger og istider har gitt landskapet form. På Vidda varierer klima, snødekke og jordsmonnets kvalitet, og dette skaper igjen stor variasjon i plantesamfunnene. Forskjellige dyr er avhengige av forskjellige typer plantesamfunn, reinen av lavhei, og en rekke fuglearter av myrer f.eks. Samtidig er dyrene på Vidda spesielt tilpasset det harde klimaet. Grunnlaget for fisket i fjellvannene er også beskrevet, med spesiell vekt på ørretens næringskjede. Heftet gir i det hele tatt en klar forståelse av Viddas økologi, av hvordan alle organismer som lever her er avhengige av hverandre og av berggrunn/jordsmonn og klima.

Heftet tar så for seg menneskenes bruk av Vidda fra de første fangstfolk fulgte reinen da isen smeltet bort, fram til våre dagers vannkraftutbyggere. Fiske og fangst på Vidda har vært levebrød for mennesker gjennom årtusener, og vi får høre om fangstmetoder og våpen opp gjennom tidene. I jernalderen fikk myrmalmen stor betydning, rester av jernvinneanlegg er funnet både vest og øst på Vidda.

Etter hvert som folketallet i bygdene rundt Vidda økte, måtte høndene ta fjellbeitene i bruk og seterdriften ble utviklet. I tillegg kom de store driftene av fe som ble fetet opp på Vidda om sommeren og solgt

Helleren ble tidlig brukt som boplass. Den nå helleren på Hedlo blir i dag nyttet til fjos.

på Østlandet om høsten. De store slepene som fremdeles viser tydelig i terrenget er minne om disse driftene. Vidda ble brukt som ferdsels- og handelsvei, den bandt Vestland og Østland sammen.

Bruken av Vidda i dag og i framtiden blir omtalt til slutt, jakt, fiske, turisme, beitebruk, vassdragregulering, her står interessene steilt mot hverandre.

(Dessverre er det her kommet inn noen gale opplysninger når det gjelder Den norske Turistforenings tidligere virksomhet.)

Men fordi Vidda er et nødvendig livsgrunnlag for planter, dyr og mennesker, og fordi den har så stor opplevelsesverdi, håper forfatterne at de foreliggende planene for landskapsvernområder vil føre til at Hardangervidda overlever Gode figurer, tegninger og fotografier bygger opp under teksten i heftet, som bakerst har både litteraturliste og arbeidsoppgaver. Heftet anbefales på det varmeste, både til skolebruk (Ungdomstrinnet) og enkeltpersoner som vil gjøre seg mer kjent med Vidda. Etter lesning garanteres neste tur enda mer opplevelsesrik og interessant.

Honorina Hamre

HEIMSTADEN MIN: EIT UNDERVISNINGS- OPPLEGG OM LINDASHALVØYA.

I likhet med heftet om Hardangervidda er også dette utarbeidet av studenter på videreutdanningskurs i samfunnsfag ved den pedagogiske høgskolen i Bergen. En søker å vise hvordan naturforholdene er grunnleggende for utviklingen av et lokalsamfunn.

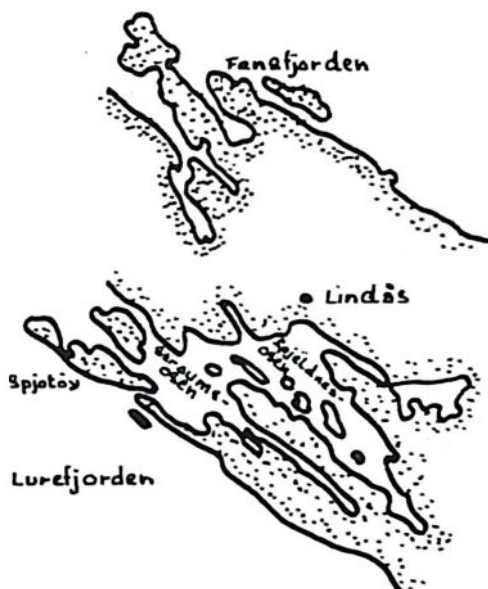
Opplegget er tenkt brukt i o-fagundervisning.

Heftet åpner med en beskrivelse av Lindåslandskapet som en del av Bergensbuene, med harde og myke bergarter som danner langstrakte åser og daler, og med næringsfattige og næringsrike mineraler som gir grunnlag for forskjellige typer plantedekke. Plantenes vekst med jordarter og klima får også sin forklaring. En grundig behandling får de mest typiske økosystemene på Lindåshalvøya, slike som lynghei, furuskog, varme-kjær løvskog og Lindåspollene. Her blir produsenter, konsumenter, nedbrytere og det ikkelevende miljøet beskrevet for hvert enkelt økosystem. Siste del av heftet handler om menneskets innvirkning på landskapet, fra den første jorddyrking tok til og fram til vår tid. Graden av oppdyrking har variert gjennom århundrene, skog har avløst nyttevekster som har avløst skog igjen. Det er pollenanalysene som har gitt oss innblikk i denne vekslingen. Fiske, industri og varebytte med andre småsamfunn eller Bergen er også tatt med i heftet. Oppgaver er utarbeidet til hvert kapittel. En stor fordel for hefteforfatterne

må det ha vært å ha adgang til det tverrfaglige Lindåsprosjektet (Universitetet i Bergen) har samlet. Heftet er først og fremst laget med tanke på bruk i skolen på Lindåshalvøya, men det gir samtidig gode ideer til undervisningsopplegg andre steder.

Honoraria Hamre.

BØKENE KAN EVENTUELT SKAFFES
VED HENVENDELSE TIL
SAMFUNNSFAGSEKSJONEN v/
MAGNE ANGVIK, BERGEN LÆRERSKOLE.

Kartskisse over Lindåspollene.

Referat fra Vestlandske Naturvern- forenings årsmøte 1976

Årsmøtet ble holdt i Bryggen Museum seminarrommet den 14. mars 1977. Det møtte frem ca. 40 medlemmer av VNV og BNU. Møtet ble ledet av formannen, Cornelius M. Schilbred. Dagsorden ble godkjent.

Vedtektsendring.

Styrets forslag til vedtektsendring som følge av vedtak på siste års representantskapsmøte i NNV - referert i nr. 1 1977 av Natur Vest ble vedtatt. Vedtektsendringen får først virkning fra neste årsmøte i foreningen.

Årsberetningen

inntatt i nr. 1 1977 av Natur Vest ble godkjent. P.g.a. en misforståelse, manglet beretning fra Landskapsverngruppen. Den ble lest opp av gruppelederen, og vil forøvrig bli tatt inn i kommende nummer av Natur Vest.

Regnskapet for 1976

ble også godkjent uten kommentar.

VALG.

Formannen, Cornelius M. Schilbred ble enstemmig gjenvalgt. Som nye styremedlemmer ble valgt Honoria Hamre og Eyvind Alnæs. Som varamenn ble valgt Folkvard Nævdal og Ståle Hansteen (BNUs kandidat). I og med valget av Nævdal har VNVs styre dermed for første gang fått inn en representant fra et av lokallagene, nemlig Lindås Natur- og Miljøvernlag.

Som utsendinger til NNVs representantskapsmøte 1977 ble valgt formann og varaformann. Valgkomiteen fikk denne sammensetning: Knut Jorem (gjenvalgt), Frede

Ved en misforståelse rakk vi ikke å få med nedenstående i forrige NATUR VEST.

"LANDSKAPSVERNGRUPPEN" - 1976.

Det er arbeidet med uttalelser og befaringer i forbindelse med kraft linjetraséer som også i år har vært de dominerende sakene for gruppen.

Den store 132kV linjen fra Apeltun gjennom Fana over Dolviken til Loddefjord har "gått igjen" også i 1976. Denne linjen går delvis gjennom jord- og skogbruksområder og delvis gjennom nye og gamle boligområder. Vi pekte på en rekke detaljer ved traséen bl.a. at linjen måtte krysse i sjøkabel over Dolviken og at linjen måtte trekkes ned fra Knappenfjellet.

Kraftlinjen fra Apeltun til Os er en annen stor og dominerende linje. Vi ba om at traséen måtte bli trukket lengst mulig ut av turområdene på Fanafjell og at det tåes landskapsmessensyn til plassering av mastene ved Oselva og nedover dalen til Os.

Det kan forekomme at rent naturvernssyn og miljøsyn kan komme noe i konflikt f.eks. ved at en kraftlinje er lagt gjennom et nytt boligområde til stor belastning for trivsel og miljø mens en omlegging av traséen kanskje vil føre til inngrep i urørt natur. I slike tilfelle mener Landskapsverngruppen at inngrep i naturen må i størst mulig utstrekning unngås. En annen 132 kV trasé gruppen har behandlet er linjen Jordal - Askøy -

Rasmussen og Birger Refsdal (nye medlemmer). Revisorene Johanne Kjennerud og Leif Magnus Lien ble gjenvalgt.

Eventuelt.

Den viktigste post her var at det ble lagt frem en protest fra en rekke institusjoner og enkeltpersoner mot den nye plan for Bergen Storhavn. Saken ble overlatt Landskapsverngruppen til behandling.

Etter årsmøtet holdt byråsjef Anders D. Hauge foredrag om "Erfaringer fra større industrietableringer". Det ble stilt en rekke spørsmål til foredragsholderen.

Sotra. Her hadde vi endel bemerkninger til traséen fra Jordal over Eidsvåg fjellet og over fjellet nord for Storevarden på Askøy. Kryssingen av Hjeltefjorden må legges i sjøkabel, ikke i fritt spenn slik BKK har gått inn for. Ved luftspenn over fjorden vil landskapsinngrepet bli svært dominerende med høye master og varselsmarkeringer både på master og linje. Gruppen vil gjerne få peke på at saker som angår Sogn og Fjordane (ikke bare kraftlinje saker) byr på problemer når det gjelder behandling. Vi mangler faste kontakter i dette fylket og derfor krever sakene ekstra mye tid og arbeid. Gruppen håper derfor på sterke lokallag i dette fylket!

Gruppen har sett på landskapsvernssiden ved en eventuell ilandføring av olje/gass til Sotra. Vi har pekt på at natur- og friåftsområdene tildels vil bli helt ødelagt. På denne bakgrunn har vi frarådd ilandføring av en samlerørledning for ole og gass til Sotra ved de alternativer i Fjell og Sund vi har sett. Sand og grus uttak og saker som angår slik virksomhet har gruppen også dette året behandlet. Det gjelder utnyttelse av en ikke-fornybar ressurs. Det foreligger heller ikke ennå noen oversikt over hvilke forekomster og mengder vi har av sand og grus i vårt distrikt. Vi har derfor gått inn for moderat uttak og nøye vurdering av hver sak.

Inger-Lise Skarstein

ØKENDE SURHET....
fortsatt fra fjerde side.

Snøsmelting.

Det er betydelig avtagende pH-verdier i første del av snøsmeltingsperioden, men dette er mest markert i øvre og høyere liggende deler av vassdraget. Det er således observert mest markerte fall i pH på Årnot i Sendo/Grungen området. Her startet snøsmeltingen og var meget intens 17-27/5 1976. I elvevannet sank pH fra 6,7 ved undersøkelsens start den 3/4-76 til 5,75 den 23/5-76. Dette skyldes en tidlig utvasking av hydrogenioner (syre) fra snøen. Også i Raundalselva førte snøsmeltingen til markert fall i pH fra 6,4 - 6,05.

Det sureste vannet registreres i Kviti som er en sideelv til Vossevassdraget. Den har sitt utspring fra Lønehorgi. Det registreres et fall i pH på 1,05 pH-enheter fra undersøkelsens start den 7/4-76. Minimumsverdien var 4,95 den 23/5-76 og i følge faglitteratur angis ofte $pH = 4,8$ som en kritisk grense for fisk. I tidsrommet 23/5 - 9/6-76 varierte pH i området 4,9-5,2.

I Myrkdalsvatn og Rognsfossen er pH-endingene ubetydelige og dette har sammenheng med god bufferkapasitet.

Lover ikke godt.

Siden de observerte effektene i Vossevassdraget sett under ett er relativt små, bør undersøkelser gjentas et år med større syrekonsentrasjon akkumulert i snølagene. Det er planlagt en liknende undersøkelse for tidsrommet april - august 1977. I denne undersøkelsen blir vannprøver analysert på totalt ioneinnhold og total hardhet i tillegg til pH.

I den tidligere debatt omkring reguleringsplanene for Vossevassdraget er det blitt hevdet at Sendo-Grungen vannet har en høy pH-6,9. Disse målinger skriver seg fra flere år tilbake. Da våre målinger viser et annet bilde, med betydelig lavere pH, må det ha skjedd en markert forandring av vannets surhetsgrad de siste år. Fortsetter denne forurensningsprosess lover det ikke godt for Strondavassdraget/Vossevassdraget som fiskemiljø. Det er derfor viktig å holde vassdraget under kontroll, en oppgave som burde være en selvfølge for de kommunale myndigheter og innlandsfiskerimyndighet på Voss.

LEISURE
17-20-23
tur-og
familie
bater
på topp

be om brosjyrer eller ring til oss -
KIPPENBROECK
YACHTING · 22 0196
pb91 5043Hop-repr. f.dalste 100219
NB! selging gir kontakt med naturen,
og resurs- og miljøvennlig avkobling

STØTT INFORMASJONSKOMITEEN FOR GAULARVASSDRAGET!

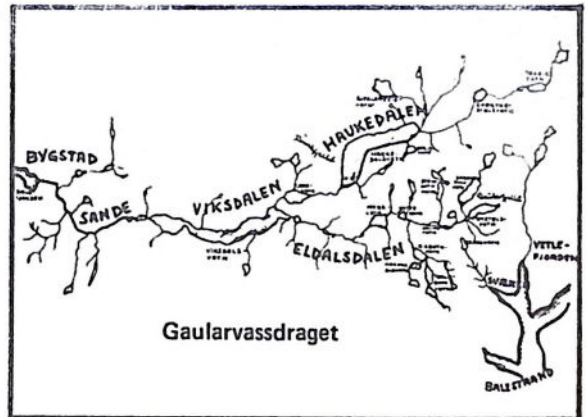
Vestlandske Naturvernforening selger støttemedlemskort for informasjonskomiteen på kontoret. Penger kan og sendes i posten, postgiro nr. 6 91 91. Kort vil da bli tilsendt.

INFORMASJONSKOMITEEN FOR GAULARVASSDRAGET:

ER ei tverrpolitisk gruppe som arbeider for å spreie opplysning om kraftutbygging generelt - og særskilt om Gaular-utbygginga.

MEINER at det skortar sterkt på opplysning om dei verknadane ei slik omfattande kraftutbygging vil få for bygdene og bygdenæringane.

VIL freiste å bøte på dette ved å sjå utbyggingsplanane for Gaularvassdraget frå bygdefolket sin synsstad.

Informasjonskomiteen for Gaularvassdraget
6830 Sande i Sunnfjord

Støttemedlemskort

Namn

Adr.

Har betalt kr. 10,—

Nr. 826

NATUR VEST

Utgitt av Vestlandske Naturvernforening, Jacobsfjorden, Bryggen. Postboks 1201, 5001 Bergen. Telefon 21 83 64. Kontortid: Tirsdag og torsdag kl. 11.30 - 14.30. Redaktør: Baard Isdahl. Tegninger: Rolf-Erik Smith-Jørgensen.